

HJORTDJURSOLYCKOR PÅ ALLMÄNNA VÄGAR 1981

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSSTYRELSEN
TRAFIKBYRÅN

TVH 741942

HELSINGFORS 1982

HJORTDJURSOLYCKOR PÅ ALLMÄNNA VÄGAR 1981

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen
Trafikbyrån

Helsingfors 1982

ISBN-951-46-5507-9

FÖRORD

En av trafikministeriet tillsatt arbetsgrupp avgav 14.5.1981 en utredning av älgolyckornas utveckling på 1970-talet och föreslog åtgärder för avvärjning av älgolyckorna. I detta sammanhang föreslogs också, att väg- och vattenbyggnadsverket årligen skulle göra upp statistik över älgolycksantalets utveckling regionvis. De statistikuppgifter, som presenterats här gäller närmast år 1981.

Utredningen har gjorts i VVS:s trafikbyrå av sektionschef Matti Roine och dipl.ing. Jyrki Nuotio. Syftet med utredningen är närmast att tjäna väg- och vattenbyggnadsdistrikten och viltvårdsdistrikten då man förhandlar om frågor rörande inriktande av jakten.

Helsingfors 1.4.1982

Överingenjör

Kirill Härkänen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

sida

1. Allmänt	1
2. Hjortdjursolyckorna år 1981 och olycksutvecklingen i hela landet	2
3. Hjortdjursolyckorna och deras utveckling enligt väg- och vattenbyggnadsdistrikt	4
4. Bedömning av hjortdjursolyckornas utveckling	6

Bilaga: Älgavskjutningen år 1981

1. ALLMÄNT

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens statistik över hjortdjursolyckor baserar sig på polisanmälningar. De noggrannaste vägvisa uppgifter, som stått VVS till buds 1.4.1982 har använts. Den slutliga olycksstatistiken för år 1981 blir klar under vårens lopp. På basen av tidigare år kan man anta, att den slutliga statistiken inte nämnvärt avviker från de förhandsuppgifter, som använts i denna utredning.

Uppgifterna om älgstammens utveckling baserar sig på uppgifter erhållna av de myndigheter, som svarar för viltvården. VVS har inte gjort uppskattningar av viltstammen baserade på egna terrängiakttagelser.

2. HJORTDJURSOLYCKORNA 1981 OCH OLYCKUTVECKLINGEN

Antalet hjortdjursolyckor ökade ännu år 1980, men minskade för första gången år 1981 (tabell 1). Enligt förhandsuppgifter från VVS:s olycksregister baserat på polisens rapporter skedde det år 1981 på de allmänna vägarna 1718 älgolyckor och 584 hjortolyckor. Året innan skedde det 2216 älgolyckor och 735 hjortolyckor på de allmänna vägarna. Enligt förhandsuppgifterna för år 1981 har älg- och hjortolyckorna minskat med 22 % jämfört med året innan.

Tabell 1. Hjortdjursolyckornas antal och följder åren 1970-1981

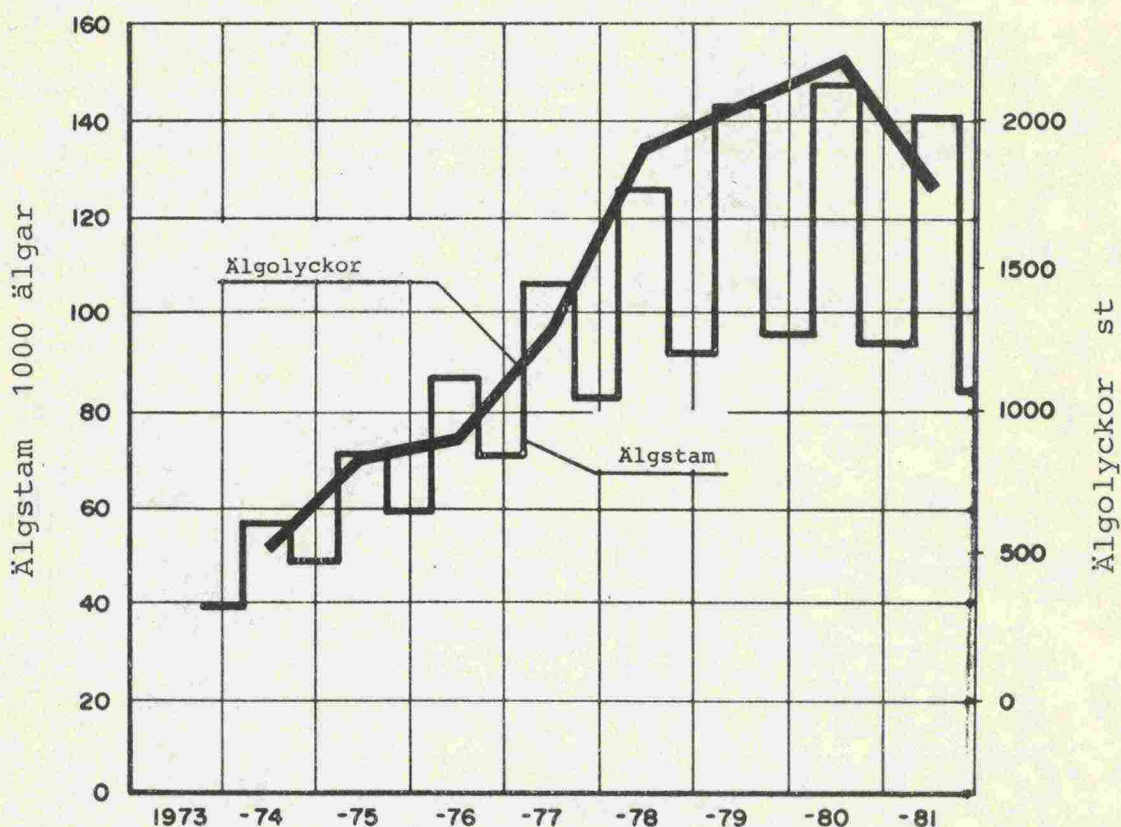
År		1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981 ¹⁾
Antal olyckor	älg	225	218	302	477	508	824	896	1285	1930	2067	2216	1718
	hjort	-	5	18	273	283	401	391	468	736	704	735	584
	sammanlagt	225	223	320	750	791	1225	1287	1753	2666	2771	2951	2302
Antal dödade	älg	-	5	2	14	1	10	3	2	3	9	7	3
	hjort	-	-	-	2	1	-	-	1	-	1	-	1
	sammanlagt	-	5	2	16	2	10	3	3	3	10	7	4
Antal skadade	älg	62	73	100	194	107	283	221	247	474	413	353	235
	hjort	-	3	1	5	5	10	6	12	25	11	13	14
	sammanlagt	62	76	101	199	112	293	227	259	499	424	366	249

1) Förhandsuppgift för år 1981

Antalet älgolyckor med personskador minskade enligt förhandstatistiken med 27 % jämfört med föregående år. År 1981 dog det enligt statistiken 3 och skadades 235 personer i älgolyckor på de allmänna vägarna. De senaste åren har 3-9 personer dött och 247-474 personer skadats i olyckorna.

Trots att antalet hjortolyckor minskade år 1981, minskade inte antalet i olyckorna skadade jämfört med året innan. Antalet skadade (14) kan i varje fall anses rätt litet.

Älgavskjutningen år 1981, som var mer än 10 % större än året innan, har enligt preliminära uppskattningar minskat älgstammen med cirka 10 %. Man har bättre än tidigare kunnat inrikta avskjutningen på för trafiksäkerheten viktiga områden, vilket syns också på den goda olycksutvecklingen. Till en del har också bl.a. de svåra vinterförhållandena år 1981 och den stora publicitet problemet fått, som kanske lett till ett försiktigare körsätt, påverkat den gynnsamma olycksutvecklingen.

Figur 1. Älgolyckornas och älgstammens utveckling åren 1973 - 1981.

Då man betraktar utvecklingen (tabell 1) kan man observera, att olycksantalet har sjunkit endast till nivån för åren 1977 - 1978. Det är uppenbart, att om älgstammen skulle börja växa igen skulle olycksantalet snabbt återvända till sin forna nivå.

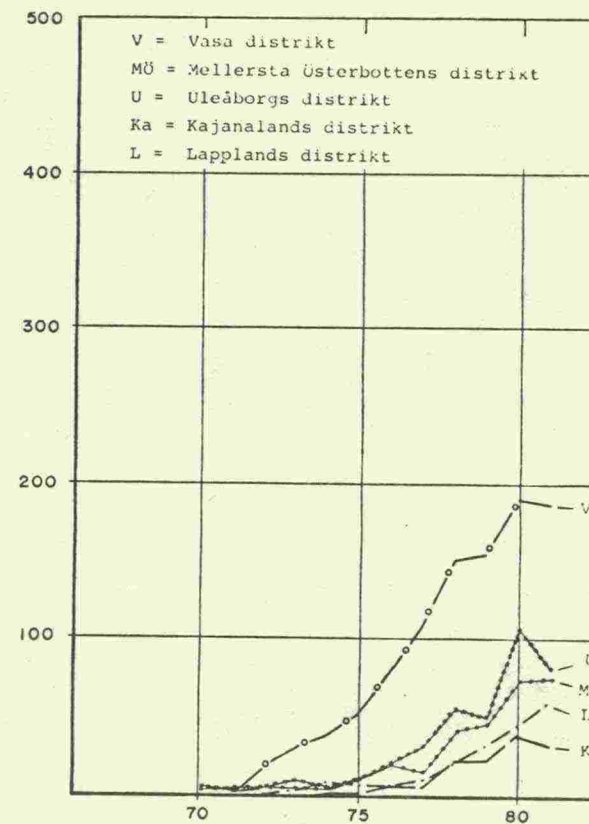
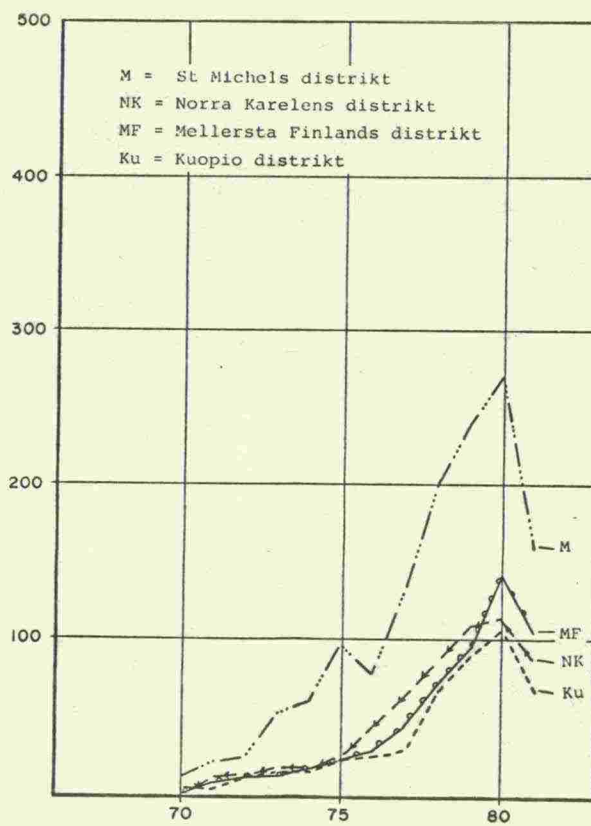
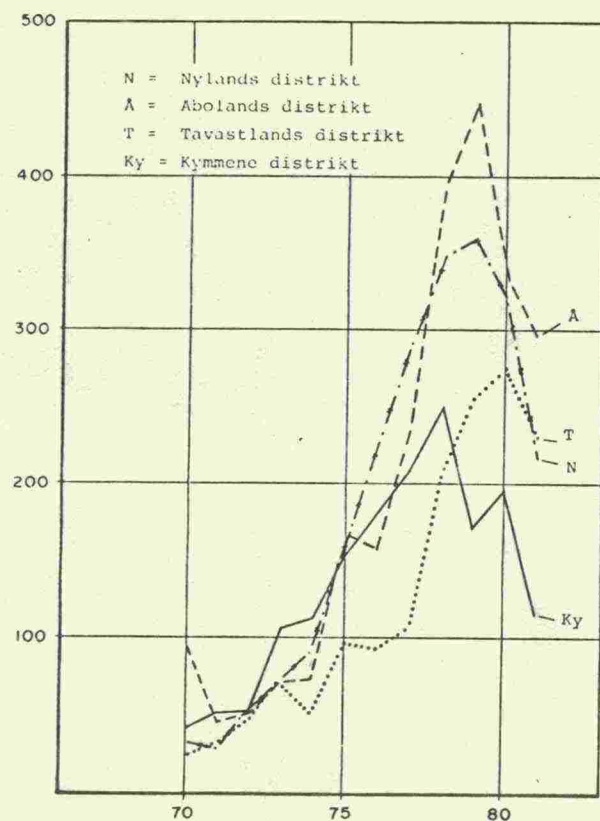
3. HJORTDJURSOLYCKORNA OCH DERAS UTVECKLING I VÄG- OCH VATTEN-BYGGNADSDISTRIKTEN

Största delen av hjortdjursolyckorna sker i de sydliga väg- och vattenbyggnadsdistriktet. Till dessa distrikt koncentrerar sig också de största distriktvisa minskningarna i olycksantalet. Mest har älgolyckorna enligt förhandsuppgifterna minskat i Kymmene (41 %), St Michels (41 %) och Nylands (31 %) distrikt. Däremot har olycksantalet ökat något i Mellersta Österbottens (4 %) och märkbart i Lapplands distrikt (39 %). I Vasa har olycksantalet hållits konstant. En trend är också, att älgolyckorna numera sker i trakter, där det inte skedde olyckor tidigare. Så har det gått i t.ex. St Michels och Lapplands distrikt.

De älgolyckor, som lett till personskador har minskat märkbart i Kymmene, St Michels och Mellersta Finlands distrikt (tabell 2). Däremot har personskadeolyckorna ökat i bl.a. Lapplands och Mellersta Österbottens distrikt och hållits på senaste års nivå i Vasa och Kajanalands väg- och vattenbyggnadsdistrikt. Olyckor med dödlig utgång sker årligen 3-10 rätt slumpmässigt i de olika väg- och vattenbyggnadsdistriktet.

Tabell 2. Hjortdjursolyckornas utveckling enligt väg- och vattenbyggnadsdistrikt 1980-81

Distrikt	Älgolyckor							Hjortolyckor							Hjortdjursolyckor		
	Med dödlig utgång		Med skadade		Sammanlagt			Med dödlig utgång		Med skadade		Sammanlagt			Sammanlagt		
	81	80	81	80	81	80	Δ %	81	80	81	80	81	80	Δ %	81	80	Δ %
Nyland	-	-	22	32	219	319	- 31	1	-	2	4	107	99	+ 8	326	418	- 22
Aboland	-	-	25	36	295	332	- 11	-	-	12	5	247	291	-15	542	623	- 13
Tavastland	-	-	29	32	230	276	- 17	-	-	-	1	217	324	-33	447	600	- 26
Kymmene	-	-	11	22	117	197	- 41	-	-	-	-	2	3		119	200	- 41
St Michel	-	-	7	22	161	272	- 41	-	-	-	1	2	3		163	275	- 41
Norra Karelen	1	1	12	10	89	115	- 23	-	-	-	-	-	-		89	115	- 23
Kuopio	-	-	5	10	67	108	- 38	-	-	-	-	-	-		67	108	- 38
Mellersta Finland	-	-	9	19	107	144	- 26	-	-	-	-	3	11		110	155	- 29
Vasa	1	2	22	21	185	187	- 1	-	-	-	-	5	9		190	196	- 3
Mellersta Österbotten	-	1	8	6	75	72	+ 4	-	-	-	-	1	1		76	73	+ 4
Uleåborg	1	-	4	11	81	106	- 24	-	-	-	-	-	-		81	106	- 24
Kajanaland	-	1	4	3	31	38	- 18	-	-	-	-	-	1		31	39	- 21
Lappland	-	1	8	2	61	44	+ 39	-	-	-	-	-	-		61	44	+ 39
Hela landet	3	6	166	226	1718	2210	- 22	1	-	14	11	584	742	- 21	2302	2952	- 22

Figur 2. Älgolyckornas utveckling enligt väg- och vattenbyggnadsdistrikt åren 1970-1981 i VVS:s statistik

Hjortolyckorna har minskat i hela landet med ca 21 %. Minskingen är störst i Åbolands och speciellt Tavastlands distrikt. I Nyland skedde något flera hjortolyckor år 1981 än året innan. År 1981 skedde det 14 hjortolyckor med personskador dvs. tre flera än år 1980. I Nyland dog en person år 1981. År 1980 spilldes inga människoliv.

Då man betraktar hjortdjursolyckornas utveckling kan man se, att den positiva utvecklingen skett i sådana distrikt, i vilka antalet olyckor och trafikarbetet varit störst. Trots att olycksantalet frånsett Vasa distrikt minskat från de högsta värdena (figur 2), sker i dessa väg- och vattenbyggnadsdistrikt ännu årligen ett stort antal hjortdjursolyckor.

I de nordliga väg- och vattenbyggnadsdistrikten har älgstammen de senaste åren vuxit. Samtidigt har också olyckorna ökat. År 1981 har dock olyckorna, frånsett Lapplands väg- och vattenbyggnadsdistrikt minskat jämfört med föregående år.

4. UPPSKATTNING AV ÄLGOLYCKORNAS UTVECKLING

I väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tidigare publikation "Hjortdjursolyckorna på allmänna vägar 1974-80", TVH 741968 (finskspråkig), har man visat hur antalet älgolyckor uppskattas på basen av älgstammen och trafikarbetet. Uppskattningen förutsätter, att det finns uppgifter tillgängliga om älgstammen och trafikens regionala utveckling år 1982.

Älgavskjutningen år 1981

	Vinterstam 80-81	Kalvproduktion och flyttning 81	Stam för jakt 81	Licenser 81	Avskjut- ning %	Skjutna
Södra Tavastland	4 600 (5,2)	2 700 (60/100)	7 300 (8,2)	3 237	95.5	3 122
Södra Savolax	9 100 (5.8)	5 100 (56/100)	14 200 (8.6)	6 809	95.0	6 466
Mellersta Finland	6 700 (4.2)	3 700 (55/100)	10 400 (6.6)	4 845	89.5	4 337
Kymmene	5 400 (5.0)	2 150 (40/100)	7 550 (7.0)	2 995	97.3	2 944
Lappland	5 200 (0.5)	2 600 (50/100)	7 800 (0.8)	1 886	90.0	1 720
Uleåborg	14 300 (3.0)	7 100 (53/100)	21 400 (4.5)	4 501	95.0	4 290
Norra Tavastland	4 500 (5.0)	2 350 (52/100)	6 850 (7.7)	2 945	94.7	2 791
Norra Karelen	5 150 (2.9)	2 550 (50/100)	7 700 (4.3)	3 319	93.3	3 099
Österbotten	11 200 (5.8)	5 000 (45/100)	16 200 (8.3)	6 828	97.2	6 636
Norra Savolax	6 850 (4.1)	4 100 (60/100)	10 950 (6.5)	4 380	90.0	3 952
Svenska Österbotten	4 600 (6.9)	3 200 (70/100)	7 800 (11.6)	4 102	95.9	3 943
Satakunda	5 100 (4.2)	2 650 (52/100)	7 750 (6.4)	5 104	96.6	4 957
Nyland	4 900 (5.0)	3 150 (64/100)	8 050 (8.2)	4 993	86.9	4 349
Egentliga Finland	5 100 (5.2)	2 700 (52/100)	7 800 (7.9)	3 695	96.1	3 564
Hela landet	92 700 (3.1)	49 050 (53/100)	141 750 (4.7)	59 639	94.2	56 170

